

УДК 316.343-058.13(470.13)
JEL Classification: D10; H31

ДАВИДОВА І. О.

ВПЛИВ ПОЛІТИКИ ЗАЙНЯТОСТІ НА ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В РЕГІОНІ

В складі політики зайнятості необхідно враховувати особливості людського розвитку. Політика зайнятості в недостатній мірі виступає джерелом людського розвитку в регіонах України, що потребує подальших досліджень. Мета роботи – обґрунтувати теоретико-методологічні положення в системі аналізу регіональних ринків праці та визначити концептуальні основи політики зайнятості в регулюванні регіональних ринків праці з метою людського розвитку. На регіональному рівні існують суттєві розбіжності між показниками сфери зайнятості та людського розвитку. В економічній моделі регіонального розвитку, що сформувалася в Україні, регіони з найбільш високими показниками економічного розвитку, мають відставання в сфері гідної праці та людського розвитку. Аналіз ефективності політики зайнятості передбачає визначення, в якій мірі позитивні зміни стали результатом заходів, а в якій вони відбулися б без проведення політики. Отримані дані свідчать про зменшення ступеня впливу сфери зайнятості на результати регіональної економіки. Вплив рівня зайнятості на таку компоненту регіонального добробуту та людського, як питома вага домогосподарств, які робили заощадження або купували нерухомість, знижується, з точки зору можливості виступати як джерела доходів та заощаджень населення регіону. Необхідно одночасно враховувати ефективність програм на макrorівні і мікрорівні (індивід), розширювати спектр заходів політики зайнятості, в напрямку впливу на людський розвиток, не обмежуючись попередженням або зменшенням безробіття.

Ключеві слова: зайнятість, політика зайнятості, регіон, людський розвиток.

Постановка проблеми. Людський розвиток за розумінням міжнародних організацій передбачає досягнення певних грошових показників добробуту та індикаторів якісних характеристик та соціальних умов життєдіяльності. В складі політики зайнятості необхідно врахувати особливості людського розвитку як системоутворюючого елемента зайнятості, покласти його в центр державної економічної політики зайнятості, відображаючи послідовно рух по етапам розробки державної політики: формування та обґрунтування цілей, принципів, напрямків державної політики, створення та підтримка сприятливих умов, розробка цільових програм та їх реалізація, що спрямовані на підсилення потенціалу сфери зайнятості виступати джерелом інновацій, реалізації інтелектуальних досягнень суб'єктів економіки, включених до цієї сфери.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Засновники концепції людського розвитку зарубіжні вчені-економісти: Махбуб-уль-Хак (Пакистан) і Амартія Сен (Індія), разом із іншими дослідниками проблем розвитку заклали їх теоретичні основи його розуміння як процесу формування соціально-економічних умов та здійснення людьми вибору для реалізації їх людського потенціалу. Розширюють існуючі уявлення про кінцеві

цілі соціально-економічного розвитку, роль і місце людини у ньому, про людський вимір господарської діяльності роботи Т.Сакайя, Т.Стоуньєра, Е.Тоффлера, Р.Уотермена, Ч.Хенді.

В Україні дослідження людського розвитку проводять О. Власюк, Е. Лібанова [1], О. Грішнова [2], О. Макарова [3], О. Новікова [4], Т. Поспелова [5], О. Гладун, І. Гнибіденко. З 2000 р. ведеться розробка національної методики оцінки людського розвитку [6].

Але політика зайнятості в недостатній мірі виступає джерелом людського розвитку в регіонах України, що потребує подальших досліджень.

Мета статті – обґрунтувати теоретико-методологічні положення в системі аналізу регіональних ринків праці та визначити концептуальні основи політики зайнятості в регулюванні регіональних ринків праці з метою людського розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. З 2001 р. Державна служба статистики України розпочала щорічний моніторинг Регіонального індексу людського розвитку (РІЛР). Вона дозволяє відстежувати зміни рейтингів регіонів визначати чинники, які зумовили ці зміни, здійснюючи аналіз

первинних показників та їх впливу на інтегральні значення.

Як аспекти людського розвитку визначаються показники за групами: “Відтворення населення”, “Соціальне середовище”, “Гідна праця”, “Освіта”, “Добробут”, “Комфортне життя”. Напрямок «Гідна праця» розкривається через шість індексів, кожен з яких відповідає конкретній формі гідної праці:

- Рівень зайнятості населення (частка зайнятих серед населення 18-65 років), %

- Рівень безробіття (частка безробітних серед населення 18-65 років), %

розраховується як відношення кількості безробітних до економічно активного населення (робочої сили) відповідного віку.

- Частка працівників, які отримують зарплату менше 1,5 прожиткових мінімумів, % - відсоток працівників заробітну плату яких можна вважати недостатньою для простого фізичного відтворення.

- Частка працівників, які працюють в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам, %, розраховується на підставі атестації робочих місць відповідно до стану санітарно-гігієнічних умов здійснення трудових функцій.

- Співвідношення середньої та мінімальної заробітної плати, одиниць, характеризує відносний рівень стимулюючої і відтво-

рювальної функції доходів від праці в регіоні; розраховується як відношення регіональної середньомісячної заробітної, плати до офіційної мінімальної.

- Рівень охоплення соціальним страхуванням – частка застрахованих осіб у зайнятому населенні, % [7].

Економічна політика держави в сфері зайнятості передбачає, що кінцевий результат функціонування зайнятості на різних рівнях виступає як результат одночасної дії комплексу факторів: інновацій, інвестицій, стану робочих місць, організації виробничого процесу, впливу глобалізації та особистості працівника.

Сьогодні політика зайнятості в Україні в першу чергу спрямована на допомогу групам ризику й особам, яким загрожує вивільнення з промислових підприємств. Проблеми ж найціннішої з погляду довгострокової економічної віддачі частини трудового потенціалу залишаються невирішеними.

На регіональному рівні існують суттєві розбіжності між показниками сфери зайнятості та людського розвитку, що зумовлює як одну із задач економічної політики вирівнювання таких розбіжностей як засобу підтримки державної цілісності (рис.1).

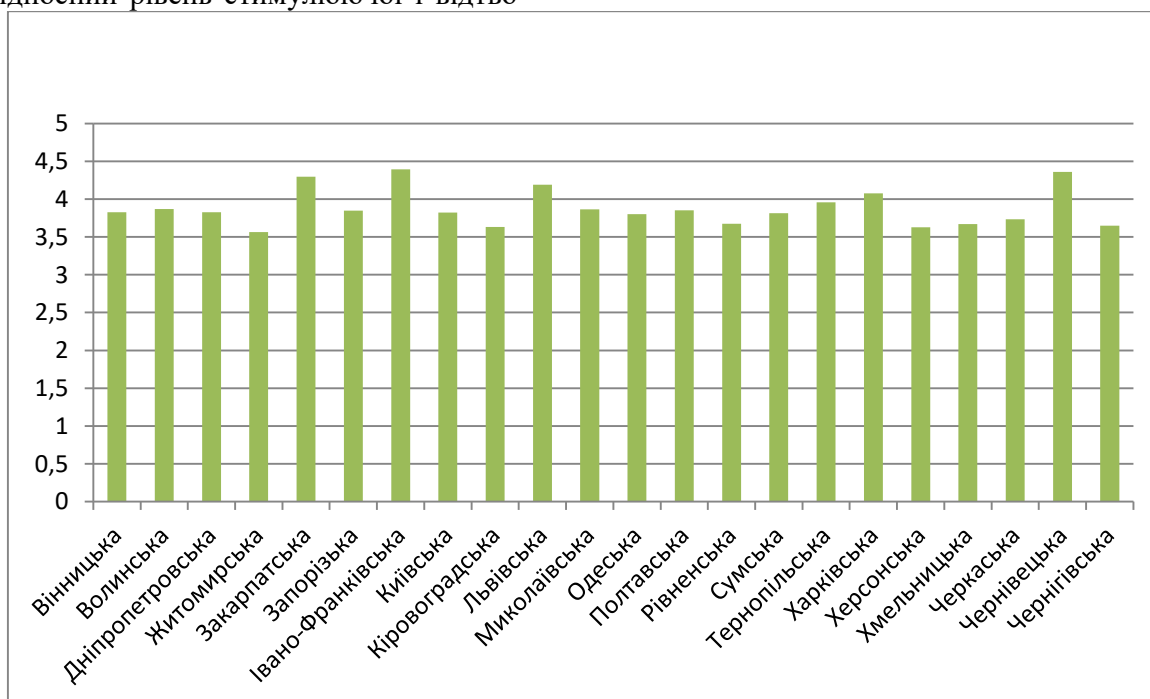

Рис. 1. Інтегральний регіональний індекс людського розвитку, за областями України, 2016 р

Джерело: узагальнено автором на підставі [7]

Разом з тим, держава має різноманітні (адміністративні та економічні) заходи впливу на відтворення інтелектуального та людського капіталу та якість економічного зростання, через сферу зайнятості. У числі необхідних адміністративних заходів слід виділити: квотування робочих місць з метою реалізації продуктивних здібностей найменш захищених верств населення, квотування в системі освіти, створення фонду соціальної реабілітації, створення спеціальних фондів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників підприємств. В останньому випадку фонд формується за рахунок встановлених щорічних відрахувань від фонду оплати праці. У випадку, якщо фірма не проводить навчання працівників, після закінчення двох-трьох років ці кошти повинні вилучатися на цільовий рахунок Фонду зайнятості.

В економічній моделі регіонального розвитку, що сформувалася в Україні, регіони з найбільш високими показниками економічного зростання, не досягають найбільшого прогресу в сфері людського розвитку. Дану закономірність було встановлено за результатами дослідження взаємозалежності регіональної диференціації Індексу людського розвитку та валової доданої вартості [8]. Така розбіжність може пояснюватися недостатністю розвитку саме сфери зайнятості та гідної праці. Адже зайнятість забезпечує отримання доходів від власної праці – активних доходів (на відміну від пасивних – дивідендів, ренти, орендної плати), стримує поширення в суспільстві утриманських настанов, сприяє активізації економічної поведінки кожної людини, а отже, і суспільства в цілому, покращує стан соціального оточення. При цьому потенціал зайнятості необхідно оцінювати з врахуванням можливостей, ресурсів та реального стану регіональних ринків праці. У цьому зв'язку першочергово необхідні розробка та впровадження ефективної програми зайнятості населення, спрямованої на стимулювання економічної активності (у тому числі шляхом сприяння підприємницькій діяльності), підвищення стандартів оплати праці, неухильне забезпечення прав працюючого населення. Розв'язання цих проблем стане передумовою для пом'якшення існуючих загроз для людського розвитку та засобом досягнення кращих результатів.

За умов ефективної політики зайнятості відносний показник рівня зайнятості пря-

мо впливає на добробут населення, валовий внутрішній регіональний продукт. З метою практичного підтвердження відповідних зв'язків проведемо аналіз.

Для виявлення ступеня кореляційного зв'язку використаємо дані за індексами регіонального людського розвитку. При цьому, факторним показником буде виступати рівень зайнятості населення за регіонами (X_1), а результативними - ВРП на одну особу (Y_1), та питома вага домогосподарств, які робили заощадження або купували нерухомість в поточному періоді (Y_2) (табл. 1).

Отримані коефіцієнти кореляції між рівнем зайнятості та валовим внутрішнім регіональним продуктом більші 0,5, що свідчить про наявність прямого зв'язку між досліджуваними факторами за аналізований період. У 2013 р. коефіцієнт кореляції Спірмена (ρ) дорівнював 0.540, в 2016 році він знизився до 0.505, що свідчить про зменшення ступеня впливу сфери зайнятості на результати регіональної економіки.

Також досліджено вплив рівня зайнятості на таку компоненту регіонального добробуту, як питома вага домогосподарств, які робили заощадження або купували нерухомість в поточному періоді, що характеризує не тільки поширеність зайнятості, але й її відтворювальну функцію, з точки зору можливості виступати як джерела доходів та заощаджень населення регіону. Так як коефіцієнт кореляції менший за 0,5, тут не виявлено тісної залежності, але також можна засвідчити погіршення ситуації – порівняно з 2013 р. коефіцієнт кореляції знизився з 0,43 у 2013 р. до 0,031 у 2016 р., що можна трактувати як регресивну динаміку у здатності системи зайнятості в регіонах забезпечувати заощадження, різке зниження трудової природи заощаджень.

В практичному аспекті низка досліджувачів відзначає, що за період виміру регіонального індексу людського розвитку відбувся певний прогрес за всіма аспектами, але за показниками групи «Гідна праця» рівень реалізації людського розвитку майже в усіх регіонах невисокий, ситуація в деяких випадках навіть погіршилась, порівняно з періодом початку спостережень, що свідчить про неефективність політики зайнятості [3; 8; 9].

Т а б л и ц я 1

Показники за розділами «Гідна праця» та «Добробут» за 2013-2016 рр.

Області	Рівень зайнятості в регіоні X1		Валовий регіональний продукт (на 1 особу) Y1		Питома вага домогосподарств, які робили заощадження, купували нерухомість, % Y2	
	2013	2016	2013	2016	2013	2016
Вінницька	0,0916	0,0910	0,0840	0,1039	0,0607	0,1028
Волинська	0,0913	0,0884	0,0798	0,0847	0,0729	0,0728
Дніпропетровська	0,0957	0,0968	0,1851	0,1838	0,0754	0,0976
Житомирська	0,0911	0,0903	0,0811	0,0856	0,0555	0,0898
Закарпатська	0,0911	0,0923	0,0708	0,0641	0,0620	0,0872
Запорізька	0,0934	0,0933	0,1271	0,1411	0,1911	0,1601
Івано-Франківська	0,0855	0,0877	0,0969	0,0925	0,0008	0,0462
Київська	0,0915	0,0920	0,1678	0,1676	0,0404	0,0440
Кіровоградська	0,0911	0,0877	0,0916	0,1098	0,0953	0,1039
Львівська	0,0902	0,0901	0,1011	0,1041	0,0564	0,0673
Миколаївська	0,0944	0,0924	0,1030	0,1157	0,0743	0,1346
Одеська	0,0919	0,0915	0,1122	0,1162	0,0642	0,0551
Полтавська	0,0912	0,0893	0,1593	0,1852	0,0708	0,0536
Рівненська	0,0915	0,0922	0,0782	0,0846	0,0638	0,0662
Сумська	0,0916	0,0907	0,0901	0,1037	0,1079	0,1379
Тернопільська	0,0852	0,0856	0,0690	0,0696	0,0631	0,0702
Харківська	0,0939	0,0935	0,1243	0,1278	0,1074	0,0669
Херсонська	0,0918	0,0912	0,0743	0,0844	0,0113	0,0225
Хмельницька	0,0917	0,0889	0,0826	0,0883	0,1309	0,0595
Черкаська	0,0927	0,0917	0,1018	0,1137	0,0714	0,0773
Чернівецька	0,0875	0,0875	0,0602	0,0567	0,2113	0,2211
Чернігівська	0,0920	0,0914	0,0916	0,0982	0,1258	0,0965
Коефіцієнт кореляції			0,540	0,505	0,43	0,031

Джерело: узагальнено автором на підставі [7]

Концептуальне поняття ефективності полягає у визначенні співвідношення корисного результату в порівнянні з витраченими ресурсами. Щодо політики зайнятості, то аналіз її ефективності політики передбачає визначення нетто-ефекту від реалізації (в якій мірі позитивні зміни стали результатом заходів, а в якій вони відбулися б без проведення політики). Альтернативний підхід визначає ефективність функціонування ринку праці і проведеної державної політики як здатність системи зайнятості нейтралізувати дію несприятливих чинників і знизити рівень безробіття [10].

Результати здійснення політики зайнятості можуть бути зведені в наступні основні групи.

1) Кількісні результати (наприклад, скорочення рівня і тривалості безробіття, напруженості на ринку праці, скорочення витрат на виплату допомоги; зниження ви-

трат на пошук підходящої роботи; зростання чисельності працевлаштованих громадян після участі в програмі; скорочення неповної зайнятості; зростання продуктивності праці; збільшення чисельності самозайнятих, скорочення періоду між реєстрацією в якості безробітного і моментом працевлаштування, показник частки працевлаштованих громадян, які звернулися до служби зайнятості. і ін.).

2) побічні ефекти (наприклад, зниження дискримінації на ринку праці; розвиток людського капіталу, наслідки для інших видів політики та ін.).

Необхідно одночасно враховувати ефективність програм на макrorівні (на базі концепції загальної рівноваги) і мікрорівні (на рівні індивіда). Зважаючи на складність збору і обробки великого обсягу мікроданих про індивідів, які проживають в різних регіонах і належать до різних груп населення, не

завжди мікроекономічні ефекти отримують достовірну оцінку. Комі того, довгострокові оцінки ефективності політики зайнятості на мікрорівні можуть бути більш сприятливими, ніж короткострокові. Так, програми, які характеризуються незначним або негативним ефектом через рік після закінчення, через 2-3 роки дають позитивні результати для учасників і ринку (зокрема, навчання на робочому місці та ін.). Але спектр заходів політики зайнятості, в напрямку впливу на людський розвиток, розширюється, не обмежуючись попередженням або зменшенням безробіття. Серед економічних заходів слід зазначити, крім прямого бюджетного фінансування, виділення субсидій, дотацій під реалізацію конкретних програм, систему пільгового оподаткування закладів соціальної сфери, а також використання податкових пільг, що робить економічно вигідними для приватних інвесторів вкладення в людський капітал, в тому числі пільг, стимулюючих фірми приймати на роботу молодих людей, які не мають професійного досвіду, або молодих спеціалістів відразу після закінчення навчання, надання особам, що навчаються роботи на час канікул, виплату стипендій, минаючи навчальні заклади, а також реалізацію механізму кредитування нагромадження людського капіталу, пільгове оподаткування та кредитування виробників у разі відповідності їх продукції високим стандартам якості та інноваційності.

Людський розвиток підтримується постійним створенням нових робочих місць. Широкі можливості у цьому напрямі забезпечує дистанційна робота, яка є частиною ефективного процесу децентралізації робочої діяльності з плином часу і простору. Незважаючи на всі труднощі, пов'язані з упровадженням цього нововведення, компанії можуть забезпечити не лише інституційні, а також економічні вигоди.

Одним із перспективних напрямків стимулювання людського розвитку за сучасних умов є забезпечення гнучкості ринку праці. Модель гнучкої зайнятості виступає одним з факторів реалізації активної політики зайнятості. Так, наприклад, механізмом реалізації гнучких трудових відносин в розвинених країнах виступає гнучке робоче місце та робочий час, а також поєднання політики ринку праці та робочого часу. Форма зайнятості неповний робочий день дає більше можливостей до самостійного життя, да-

лекого від стандартів індустріальної системи. Поширення роботи на дому вимагає угоди між працівниками та роботодавцям та перегляду трудових відносин. Робота неповний робочий день все частіше розглядається як спосіб пристосування до сучасних структурних зрушень в економіці, а не як нова форма експлуатації робітників. Заохочення незалежної роботи в інформаційних мережах призведе до збільшення частки самозайнятих в порівнянні з найманими працівниками. З метою формування інноваційного типу зайнятості на макрорівні доцільно розробити систему управління даним процесом, яка повинна складатися із спеціально розроблених управлінських технологій і узгоджених дій.

Інтенсивне впровадження інформаційно-ресурсозберігаючих виробництв, розширення ділової активності у формі «електронної комерції», вносить корективи в освіту і кваліфікацію, формує нову якість робочих місць та форми зайнятості. Людський розвиток орієнтується на формування мотивації працівників, основаної на можливостях персонального та професійного розвитку, підвищення якості зайнятості. Важливою складовою людського розвитку в сфері зайнятості виступає формування спеціальних мотиваційних програм, у процесі використання яких закріплюються можливості професійного просування, професійного навчання працівників, підвищення якості зайнятості, справедливе винагородження за працю, створення працівнику можливостей використовувати та розвивати свої здібності, задовольняти потреби в самореалізації та самовираженні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Найважливішою умовою реалізації моделі зайнятості, орієнтованої на людський розвиток, виступає реалізація людиною всього спектру своїх здібностей, насамперед в сфері суспільного виробництва. Гідна праця як напрям та умова людського розвитку включає до себе кількісні та якісні параметри зайнятості, таким чином, людський розвиток в регіонах відчуває на собі усі зміни, які відбуваються в сфері зайнятості в результаті керованих або некерованих впливів. За умов ефективної політики зайнятості відносний показник рівня зайнятості прямо впливає на добробут населення, валовий внутрішній регіональний продукт, але вплив політики зайнятості на людський розвиток може виражатись через побічні ефекти, що

більше характеризують його якісну сторону - зниження дискримінації на ринку праці; розвиток людського та соціального капіталу, та потребують подальших досліджень.

Література

1. Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції (колективна монографія) / відпов. за випуск Л. М. Черенько, О. В. Макарова, за ред. Е. М. Лібанової. – У 2-х томах. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2012. – 436 с.

2. Грیشнова О. А. Людський розвиток в системі пріоритетів регіональної соціально-економічної політики / О. А. Грیشнова // Вісник Прикарпатського університету. Економіка. – 2007. – Вип. 4. – С. 23–29.

3. Макарова О. В. Вимірювання людського розвитку в регіонах України: методологічні аспекти та оцінка результатів / О. В. Макарова // Економіка України. — 2015. — № 3 (640). – С. 41–53.

4. Управління людським та соціальним розвитком у регіонах України : монографія / [О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, Л. В. Шаульська та ін.; наук. ред., проф. О. Ф. Новікова] ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк : [КІНД ІЕП НАН України], 2010. – 488 с.

5. Поспелова Т. В. Механізми державного управління людським розвитком в Україні: монографія / Т. В. Поспелова. – Донецьк: Норд-Прес, 2011. – 350 с.

6. Методика вимірювання регіонального людського розвитку, затверджена Рішенням Президії НАН України та колегії Державної служби статистики України від 13.06.2012 № 123-м [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/metod_polog/07_posl.htm

7. Статистичний бюлетень «Регіональний людський розвиток» за 2016 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Костюк В. С. Оцінка міжрегіональних диспропорцій людського розвитку в Україні / В. С. Костюк, Л.В. Смолій [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/2079/3> 2015 р.

9. Кузьминчук Н. В. Підходи до діагностики соціально-економічного потенціалу регіону як основи ефективної стратегії управління / Н. В. Кузьминчук, Т. М. Куценко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2016. – № 4. – С. 269–281.

10. Давидова І. О. Взаємозв'язок між ступенем економічного розвитку і професійною освітою в Україні / І. Давидова, М. Кім // Україна: аспекти праці. – 2014. – №4. – С. 19–26.

References

1. Cherenko, L. M. & Makarova, O. V. & Libanova, E. M. (2012) Human development in Ukraine transformation of living standards and regional disproportions: (collective monograph). Kyiv: Institute of Demography and Social Studies them. M.V.Ptuha, National Academy of Sciences of Ukraine, 436.

2. Grishnova, O. A. (2007) Human Development in the System of Priorities of Regional Socio-Economic Policy. Bulletin of the Precarpathian University. Economy, 4, 23–29.

3. Makarova, O. V. (2015) Measurement of human development in the regions of Ukraine: methodological aspects and evaluation of results. Economy of Ukraine, 3 (640), 41–53.

4. Novikova, O. F. & Amosha, O. I. & Shaulska, L. V. (2010). Management of human and social development in the regions of Ukraine: monograph. Donetsk: National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Industrial Economics, 488.

5. Pospelova, T. V. (2011). Mechanisms of Public Administration for Human Development in Ukraine: monograph. Donetsk: Nord-Press, 350.

6. Methodology for measuring regional human development, approved by the Decision of the Presidium of the NAS of Ukraine and the Collegium of the State Statistics Service of Ukraine (2012). Retrieved from http://ukrstat.org/uk/metod_polog/07_posl.htm

7. Statistical Bulletin "Regional Human Development" for 2016 (2016). Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

8. Kostiuk, V. S. & Smoliy, L. V. (2015) Assessment of interregional imbalances in human development in Ukraine. Retrieved from <http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/2079/3>

9. Kuzminchuk, N. V. Kutsenko, T. M. (2016). Approaches to the diagnosis of socio-economic potential of the region as the basis of an effective strategy for marketing. Marketing and innovation management, 4, 269–281.

10. Davydova, I. O., Kim, M. N. (2014) Relationship between the degree of economic development and vocational education in Ukraine. Ukraine: aspects of labor, 4, 19–26.

Давыдова И. О.

Влияние политики занятости на человеческое развитие в регионе

На региональном уровне существуют существенные расхождения между показателями сферы занятости и человеческого развития. В экономической модели регионального развития, сформированной в Украине, регионы с наиболее высокими показателями экономического развития, имеют отставание в сфере достойного труда и человеческого развития. Анализ политики занятости предусматривает определение, в какой степени положительные изменения стали результатом мероприятий, а в какой они состоялись бы без проведения политики. Полученные данные свидетельствуют об уменьшении степени влияния сферы занятости на результаты региональной экономики. Влияние на уровень занятости компоненты регионального благополучия и человеческого развития снижается с точки зрения возможности выступать в качестве источника доходов и сбережений населения региона. Необходимо одновременно учитывать эффективность программ на макроуровне и микроуровне (индивид), расширять спектр мероприятий политики занятости, в направлении влияния на развитие общества, не ограничиваясь предупреждением или уменьшением безработицы. Важной чертой модели занятости, ориентированной на развитие общества, выступает реализация человеком всего спектра своих способностей, прежде всего в сфере общественного производства. Достойный труд как направление условия человеческого развития включает в себя количественные и качественные параметры занятости, таким образом, развитие общества в регионах испытывает на себе все изменения, которые происходят в сфере занятости в результате управляемых или неуправляемых воздействий. В условиях эффективной политики занятости относительный показатель уровня занятости напрямую влияет на благосостояние населения, валовой внутренний региональный продукт, но влияние политики занятости на развитие общества может выражаться через побочные эффекты, которые характеризует его качественную сторону

Ключевые слова: занятость, политика занятости, регион, развитие общества.

Davydova I.

The influence of policy of human development in region

In the policy of employment it is necessary to take into account the peculiarity of human development. The employment policy is insufficient source of human development in the regions of Ukraine, that requires further research. The purpose of the work is to substantiate theoretical and methodological provisions in the system of analysis of regional labor markets and to define the conceptual foundations of employment policy in regulating regional labor markets for the purpose of human development. At the regional level, there are significant differences between the indicators of employment and human development. In the economic model of regional development that has been formed in Ukraine, regions with the highest rates of economic development have a lag in decent work and human development. The analysis of the effectiveness of the employment policy involves determining to what extent the positive changes were the result of the measures, and in which they would have occurred without policy. The obtained data testify decrease in the degree of influence of the sphere of employment on the results of the regional economy. The impact of employment rates on such a component of regional welfare and human populations as the proportion of households that have made savings or buying property is reduced, from the point of view of being able to serve as sources of income and savings for the population of the region. The most important feature of the mode of employment, focused on human development, is the realization of a person's entire spectrum of his abilities, primarily in the field of social production. Decent work as a direction and condition of human development involves quantitative and qualitative parameters of employment, thus human development in the regions feels all changes that occur in the field of employment as a result of controlled or unmanaged influences. Under the conditions of an effective employment policy, the employment rate directly affects the welfare of the population, the gross domestic product of the region, but the impact of the employment policy on human development may be due to side effects that more characterize its qualitative side.

Key words: employment, employment policy, region, human development.

Рецензент: Савицька Н. Л. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Маркетинг» Харківського державного університету харчування та торгівлі, м. Харків, Україна.

Reviewer: Savitskaya N. – Professor, Ph.D. in Economics, Professor, Head of Marketing Department Kharkiv State University of Food and Trade, Kharkiv, Ukraine.

e-mail: natalisavitska2010@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 11.06.2018 р.

Стаття прийнята до друку 18.09.2018 р.